

ESPURNES BARROQUES

MÚSICA I
EXPERIÈNCIES
AL TERRITORI
BARROC

DANI ESPASA I FARRAN SYLVAN JAMES

Violí i clave: del barroc al classicisme

Diumenge 20 de setembre de 2020, 11:30h.

Església de Santa Magdalena de Vergós Guerrejat
ESTARÀS (SEGARRA)

PROGRAMA

Georg Friedrich Händel (1785-1759)

Sonata en Re major HWV 371

Affettuoso

Allegro

Larghetto

Allegro

Francesc Manalt (1710-1759)

Sonata en Fa menor

Largo andante

Allegro

Allegro

Luigi Boccherini (1743-1805)

Sonata per a clave i violí G 29 n.5 en Sol menor

Allegro molto

Cantabile ma con un poco di moto

Presto assai

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

Sonata en Mi menor K 304

Allegro con spirito

Allegro

Amb tast de Vins Comalats i Formatges Veciana maridats amb cada sonata.

Durada aprox.: 90' sense pausa

NOTES AL PROGRAMA

El llarg segle XVIII va ser testimoni del naixement i transformació d'una de les formes instrumentals fonamentals de la cultura occidental: la sonata. Concebuda com un camp de joc i experimentació purament musical i deslliurada d'estar al servei de textos preexistents o de l'acompanyament de la dansa, progressivament esdevingué un gènere per ella mateixa. La sonata del barroc es caracteritza per la seva construcció i elaboració melòdica i contrapuntística a partir d'un baix continu, seguint un patró de moviments de *tempi* alternats i perdent progressivament el seu parentiu inicial amb les suites de dansa. El procés d'estilització de formes i contorns melòdics, així com l'alleugeriment de l'acompanyament fins a convertir-lo en un diàleg entre dos instruments equiparables, podríem dir que és el fil que segueix aquest programa, que parteix de la gran sonata barroca fins a assolir el gresol de la sonata clàssica.

Georg Friedric Händel (1685-1759) sintetitza, de forma magistral, la diversitat d'estils i tendències musicals de la primera meitat del segle XVIII. Tot i que va néixer i iniciar la seva carrera a Prússia, és a Anglaterra on va dur a terme la major part de la seva producció, fins al punt d'esdevenir un dels pilars de la música anglesa. Händel va començar la seva activitat musical, a diferència de Johann Sebastian Bach, al món de l'òpera, aleshores un àmbit d'activitat professional pregona i que garantia la possibilitat d'una carrera internacional exitosa. Un seguit de viatges a Itàlia el va posar en contacte amb la música romana, florentina i veneciana, i és la barreja d'elements d'aquesta tradició juntament amb la germànica el que explica la riquesa del seu llenguatge.

De les diverses sonates per a violí i baix continu atribuïdes a l'autor, la *Sonata* HWV 371 és una de les poques de les quals l'autoria de Händel està confirmada. Obra de maduresa (de fet, és l'última del seu catàleg de cambra) i d'expressivitat colpidora, l'ús del contrapunt i del virtuosisme mai no resulta gratuït. El moviment final es basa en materials compartits amb l'oratori *Jephtha* (1751).

Francesc Manalt (1717-1759) va ser un compositor i violinista català que des de 1735 va formar part de la Capella Reial durant el regnat de Ferran VI a Madrid. La seva producció presenta una síntesi refinada de l'estil internacional vigent durant la primera meitat del segle XVIII. Les sis sonates de cambra per a violí i baix continu que conformen l'Obra harmònica van ser publicades i impreses a Madrid el 1757 i signifiquen una de les aportacions més significatives al repertori del barroc hispà. Podem trobar-hi un llenguatge exuberant i agosarat, que beu tant de la tradició italiana encapçalada per Arcangelo Corelli com de les formes centreeuropees. A la mort de Manalt, la vacant a la Capella Reial va ser coberta per Joseph Herrando, violinista valencià que juntament amb Manalt significa l'aportació més valuosa del segle XVIII espanyol al repertori per a violí.

Quan Luigi Boccherini va establir-se a Espanya, primer amb la companyia d'òpera de Luigi Marescalchi i posteriorment entrant al servei de

l'infant Lluís Antoni de Borbó, acabava de publicar a París les seves sis sonates per *cembalo e violino obbligato*. Encara que avui dia no formin part del repertori habitual, durant la vida de l'autor van ser les obres que gaudiren de major èxit i difusió del seu catàleg: entre 1768 i 1790 arribaren a fer-se'n fins a set reimpressions a capitals musicals com Londres, Amsterdam, Mannheim, Viena i Riga. Aquestes sonates tenen la particularitat —habitual, aleshores— de donar al clavicèmbal la part protagonista, i de relegar el violí a un paper acompanyant, tot i que en alguns moments la relació pot invertir-se. És significatiu assenyalar que cap al 1798, trenta anys després de la composició d'aquestes sonates, l'autor va revisar-les completament i adaptar-les per al fortepiano, instrument que en aquells moments prenia el relleu del clavecí i del qual el proper cap de setmana de concerts d'Espurnes Barroques en donarà paga.

Entre els anys 1777 i 1779, Wolfgang Amadeus Mozart va realitzar, acompanyat del seu pare Leopold, un llarg viatge per diverses ciutats europees buscant —sense èxit— una posició laboral privilegiada al servei d'alguna cort. El *grand tour* per ciutats com Munich, París o Mannheim no només va resultar infructuós econòmicament sinó que va coincidir amb la tràgica mort de la mare del compositor, un fet que va marcar profundament el geni de Salzburg. Durant aquest viatge va compondre set sonates per a violí, sis de les quals es publicaren a París el 1778. La *Sonata* K304, una d'elles, és l'única en modalitat menor del seu catàleg, fet que li confereix un aire solemne i tràgic —particularment al colpidor uníson inicial, fil conductor del primer moviment. Aquesta sonata, com la resta del conjunt compost durant aquest viatge, consta de dos moviments, el segon dels quals, un *Tempo de minueto*, destaca com un dels minuets més insòlits de l'autor, tant per l'aflicció continguda com per una compunció present a cada una de les frases que el conformen.

Jordi Alomar

BIOGRAFIES

Dani Espasa

Nascut a la Canonja, va estudiar piano als Conservatoris de Tarragona i Barcelona, i arquitectura a la UPC de Barcelona. Ha treballat com a compositor, pianista i director musical d'espectacles de dansa, cinema, televisió i, sobretot, de teatre, col·laborant amb directors com Lluís Pasqual, Calixto Bieito, Josep Maria Flotats, Joan Ollé i Sergi Belbel. A més de ser productor i compositor de diversos discs de Lídia Pujol, també és director musical, pianista i acordionista de la cantant Maria del Mar Bonet.

Ha dirigit l'ensemble de música contemporània *Bcn216* i ha estrenat i enregistrat peces per a piano dels compositors Joan Albert Amargós i Enric Granados. Des del 2003 és pianista i clavecinista col·laborador de l'*Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya* (OBC), amb qui ha enregistrat com a solista per als segells Naxos, Harmonia Mundi i BIS Records.

Després de completar els estudis de clave i baix continu amb Béatrice Martin a l'*Escola Superior de Música de Catalunya* (ESMUC), fer diversos cursos amb Pierre Hantaï i Olivier Beaumont i realitzar estudis de música de cambra amb J. Savall, P. Memelsdorff, J.-P. Canihac i M. Kraemer, inicia una intensa activitat en grups de música barroca, renaixentista i medieval. En aquesta etapa treballa amb *Hespèrion XXI*, *Le Concert des Nations*, *L'Arpeggiata*, *Mala Punica*, *La Hispanoflamenca*, *Les sacqueboutiers de Toulouse*, *La Caravaggia* i *MUSICa ALcheMica*. Ha actuat en prestigiosos festivals de música i sales de concerts d'Europa, Amèrica i Àsia.

Des del 2005 és director de l'orquestra barroca *Vespres d'Arnadí*, i també és professor d'Improvisació i de Música de cambra a l'*Escola Superior de Música de Catalunya* (ESMUC).

BIOGRAFIES

Farran Sylvan James

Farran Sylvan James va començar a estudiar violí als tres anys a la seva ciutat natal, Vancouver (Canadà) i va completar els seus estudis a la State University de Nova York i a la Juilliard School de Nova York amb Joel Smirnoff (primer violí del Juilliard String Quartet) i Joyce Robbins (deixeble del famós pedagog Ivan Galamian). Als 16 anys d'edat comença la seva carrera professional en diversos grups internacionals com la Metamorphosen Chamber Ensemble (Harvard), Les Violons du Roy (Quebec) i la Mont-real Chamber Orchestra.

Més endavant, va traslladar la seva residència a Europa, on fa quinze anys va començar a treballar amb grups i orquestres de música antiga com a concertino de A l'Ayre Español i el Bach Consort Wien, o com a primer violí de La Tempesta, el Quartet Albada i Vespres d'Arnadí. Farran James toca assíduament en els més prestigiosos teatres i auditoris europeus com el Musikverein de Viena, el Theatre des Champs Elysées de París, el Concertgebouw d'Amsterdam o la Filharmònica de Berlín (on va actuar en el debut de l'orquestra A l'Ayre Español el 2012). A més, ha estat convidada per destacades agrupacions i directors com Jordi Savall, Ottavio Dantone, Monica Huggett, Pablo Valetti (Cafe Zimmerman), Skip Sempe (Capriccio Stravagante), Alfredo Bernardini o Gabriel Garrido. Així mateix, ha estat convidada a dirigir l'Orquestra de Cambra de Granollers, l'Orquestra de Cambra de Menorca, l'Orquestra barroca de l'Festival Parry Sound i l'Orquestra Barroca de Sevilla.

Entre els seus enregistraments destaquen els que ha realitzat com a concertino i violí principal de diversos grups i orquestres per als segells Harmonia Mundi, Ambroisie, Naïve, Challenge, Sony i Arsis. Cal subratllar l'enregistrament realitzat el 2012 amb A l'Ayre Español com a concertino titulat *Händel's Memories*, una selecció dels Grand Concertos Opus 6 per al segell holandès Challenge Records, que ha obtingut un gran èxit de públic i crítiques en Espanya, Alemanya i Holanda al llarg de l'any passat.

A més de la seva activitat en el repertori musical clàssic, Farran James desenvolupa una intensa activitat concertística en els terrenys de la improvisació, així com en altres tècniques i estils musicals. Destaquen les seves col·laboracions amb la cantant de flamenc Mayte Martin, el duo Lyre amb Luis Paniagua, així com el grup vocal de cant difònic Muom.

Farran Sylvan James toca amb un violí Johannes Cuypers construït al 1790.

Col·laboradors i patrocinadors

Amb el suport de

Amb la col·laboració de

Amb l'ajut de:

Jordi Vilar Materials Bioconstructius · Constructora de Solsona · Sertic Knauf · Excavacions Cots Codina · Oficina de Turisme del Miracle Alapont SA · Gestoria Mas · Tèxtils Aiguadora SA · Piano Bages Òptica Jané · Gràfiques Muval · Oli Migjorn · Celler del Santuari del Miracle · Celler Grau i Grau · Celler Collbaix - El Molí · Urpina Celler Mas Sant Iscle · Celler Comalats · Formatgeria Veciana · Biolord Fundació Casa Dalmases · Xocolates Oro Vivo · Forn de pa Camps Cafès Gener - November Tea · Porc de Palou · La cuina del Ganxet Associació Riubrogent · Associació d'Amics del Poble de Vergós Guerrejat Centre Excursionista de Cardona · Fundació AMPANS